

Az egyházhivek fegyelmezése.

A fegyelmezés kérdése nem új, egyidős az emberi társadalom legprimitívebb alakulatával, amely a kezdet kezdetén is bizonyos törvényen épült. Az egyházban is egykorú az anyaszentegyház kezdetével. Hogy aztán mégis vannak időszakok, amikor elenevebben foglalkoztatja az emberiség lelkét a fegyelmezés kérdése, az onnan van, hogy az ember lelki, társadalmi, erkölcsi életének is megvan a maga változékony hullámverése. Hol a magasba emelkedik, hol a mélyre száll.

Amikor az erkölcsi, társadalmi élet légsúlymérője magasan emelkedik, jele, hogy az önfegyelmezett emberi lelkek élete derült, csöndes időt mutat, ám amikor depresszióra áll, erkölcsi, társadalmi életünk dekadenciájában mindinkább előtérbe tolódik, az önfegyelmezést nem ismerő tömeg életében, a fegyelmezés kérdése is.

Ilyen időket élünk ma egyházi, polgári, társadalmi életünkben egyaránt. Ez magyarázza, hogy a mindenfelé naponta meg-megújuló fegyelmeztelenségek napirendre hozták az egyházban is a fegyelmezés kérdését.

Amint a „Keresztény Magvető“ ezévi 62. évfolyamának I. füzetében, vezető helyen épen egyházunk egyik világi feje, főgondnoka is megjegyzi, épen a kérdéssel foglalkozó cikkében: „ma, a világháború által sajnálatosan eldűrvitott erkölcsi érzék, a megnövekedett önhittség és megfogyatkozott hitbuzgalom, kapunyitógatói a fegyelmi vétségek sokasodásának és súlyosbodásának“. Ezen a kapun a jövő élet, az élniakarás számára, a fegyelmezetlen tömeggel egyidőbe lépik be a tisztultabb lelkek szándékában az egyházi életben is, az egyházhivek fegyelmezésének szükségessége az e célt szolgáló elavult, régi fegyelmezési formáknak reformálása és felújítása, a haladó idő szellemével való összeegyeztetése.

Az unitárius egyházban a háború után, 1922. évben megindult reformmozgalmak felvetett kérdései között az egyházhivek fegyelmezésének nehéz kérdése is szerepelt és az akkor kiküldött nagybizottság, az úgynevezett reformbizottság, más egyebek mellett, e

kérdéssel is foglalkozott. Hogy azonban a bizottság munkájának ismeretlen eredménye a gyakorlati életbe átvive nem volt, mutatják egyházi beléletünknek naponkénti sajnálatos kilengései, amelyek az önfegyelmezés hiányában, ismét napirendre hozták az egyházi fegyelmezés kérdését.

Nagyon helyes megállapítás, hogy az egyházi fegyelmezés „nem hatalmi ténykedés“, „nem annyira jog“, mint inkább „védelmi szükségesség“, védelmi eszköz annak a magasabb célnak munkálásában, amelynek szolgálatában állanak az egyházak. Igen természetes tehát, hogy az egyházi életben használandó fegyelmi eszközök megválasztását, formáját és tartalmát, alkalmazási módját, elsősorban az a cél határozza meg, amely célnak munkása maga a fegyelmi eszközöket használó, az azzal élő egyház is.

A keresztény ember egy magasabb szellemi, lelki életre is elhívott teremtmény az ő hitében. Célja az istenországa elérése, annak a földönvaló megvalósítása. E cél együttes megvalósíthatása érdekében, az erők összeműködése céljából, önkormányzati alapon, a magaválasztotta vezetők élén, különböző elgondolások, különböző hitfelfogások szerint, különböző egyházakba tömörül. Az egyház tehát saját tagjai által kreált tömegszerv, munkaeszköz az istenországa céljának megvalósításában; nem önmagáért van, nem a hívekért, mégkevésbé a hívek öérette, hanem mindkettő egyház és hívek, egy magasabb erkölcsi cél, az istenországa megvalósításáért vannak. Az egyház, mint tömegszerv, komplikált lelki gépezet, önmagát kormányozza, közvetlen alkatrészei választott tiszteletbeli vagy fizetett alkalmazottai, szolgálói által és ezeknek munkáját a gépezet precíz összeműködése, belső összhangzó élete céljából önmagáért, a zavartalan gépi munka céljából fegyelmezi, a tisztviselők fegyelmi felelősségéről szóló fejeleumi törvényei által. Ez azonban csak az egyik rész. A tűz, a belső hajtóerő, a spiritus, mely nem constitutív szerve, része ugyan a gépezetnek magának, de amely elválaszthatatlan és nélkülözhetetlen külső hatóerő a gép munkájában; — a hívek hitfelfogásában, valláserkölcsi, egyháztársadalmi életben van elraktározva, amely épen úgy fegyelmezendő, épen úgy szabályozandó mindenkor és minden időben, mint maga a gépezet belső szerve, mert a tűz, a spiritus, valamint nyomán kelt összhangzó gépi munka, mindkettő eszköz csupán az egyház magasabb erkölcsi céljának elérésében.

Igy lép előtérbe a zavartalan egyházi közigazgatási munka, a tiszta becsületes keresztényi élet megvalósítása céljából egyfelől az egyház alkalmazottjainak, másfelől a híveknek fegyelmezési

szükségessége, amely egyformán nélkülözhetetlen és állandó s nem pedig időhöz kötött, *a korszellem változása szerint szükségszerű*, amint azt az egyházhivek fegyelmezéséről egyházi főgondnok urunk állítá, (Ker. Magv. 1930, I. füz., 5. l.) azt mondván, hogy az „egyházhívők fegyelmezésének szüksége is fenforog, ha a korszellem úgy alakult vagy alakulna át“. A korszellem sohasem volt, nincsen olyan magas piedesztálon, hogy az egyház az ő hiveinek is a keresztényi élet magasabb szempontjából való fegyelmezését ne látná állandóan szükségesnek.

Az egyházhivek fegyelmezése? Nálunk és különösen általában a prot. egyházaknál, ezeknek a hivekkel szembeni fegyelmi eszközöknek a használata — ami kevés is volt — ma már egészen kiment divatból. És *egyfelől* épen ez eredményezte hitéletünk elsekélyesedését, diplomaink üresen maradását, társadalmi életünk züllésnek indulását, erkölcsi életünk elburjánzását, a hivek megmegújuló hibái és nagyobb eltévelyedéseinek állandó és valami végzetesen hibás egyházpolitikából származó következetes elnézésével.

A tiszta keresztényi élet piedesztáljára csak finomult lelkek tudnak felemelkedni. A nagytömeg az egyházban még nem bír ezzel a lelki emelkedettséggel, azzal az erkölcsi érzékkel, azért kell az egyház tekintélyének odaemelni, odanevelni a nagytömeget is, a keresztény szellemben alkalmazandó, a kor színvonalán álló, a tisztultabb felfogással megegyező fegyelmi eszközök szelid és mégis szigorú alkalmazásával. És ebben a cél munkálásában az egyházat nem volna szabad megakadályozza, amint a múltban tévé — a számszerűség üzleti politikája. Valamely egyháznak értéke, tekintélye nem a hivek számának üzleti kalkulálásában, sőt inkább egyedül és kizárólagosan a lelkek krisztusi mértékkel mért fajsúlyában, az istenországa érdekében végzett munkájában határozódik meg.

Legyen már vége az egyházban ennek a túlmegszokott, modern felfogásnak, amely a hit és erkölcsi élet kötelező parancsait maholnap egészében csak a paptól kívánja, (attól is csak akkor, ha palástot visel) amely mélységes megbotránkozással nézi ugyan a pap, a belsőember legkisebb erkölcsi megtévelyedését, de amely a nagytömegek mindennapi cégéres bünei felett behunyt szemekkel tekint el, elaltatott lelkiismerettel tér napirendre.

Hadd jöjjön el már a jobb kor, amelyben a hitélet bensőségessé tétele, mindnyájunk közszükséglete, az erkölcsi élet tisztaságának megőrzése mindnyájunk közös kincse lesz, amelynek meg-rablóit egyformán sújtja a közvélemény szigorú törvénye, viseljen

bár diszes miseinget vagy fekete palástot, bibor öltönyt vagy szegényes darócot vállain! Én nem ismerek külön papi, külön belső-emberi erkölcsöt a tiszta keresztényi élet-szempontjából, de ismerek egy magasztos, szent evangéliumot, amelynek parancsai mindnyájunkra nézve „Élet, Út, Igazság“! A Királyi papság, a szent nép egyformán közös elhivatás!

Elismerem, hogy az irgalom, a megbocsájtás, az őszinte, igaz, önzetlen megtérniakarással szemben krisztusi erény s a keresztény egyházak fegyelmi törvényeinek ezt sohasem szabad szem elől téveszteni; — ám a kufároknak a templomból kiűzése, a mérges kigyók fajzatának, a festett koporsóknak, a szűnyogszüröknek, a tevéátbocsájtóknak megalázása, öntudatra ébresztése is krisztusi cselekedet volt s ki merné mondani, hogy nem az istenországa érdekében történt s történik ma is, ha nagyon kevés számban is!

Az egyházhivek fegyelmezése kérdésének történeti kezdete a keresztény egyházban egyidős magával az egyházzal, amely a zsidóság rituális törvényeit talán kezdetben majdnem egészében megtartotta, hiszen Jézus is, kijelentése szerint, nem azért jött, hogy a törvényt eltörölje, hanem, hogy azt betöltse azáltal, hogy a törvény üres, formaszerinti betartásához lelket, egész lelket kívánt. Az apostolok leveleiben, különösen Pálnál, a gyülekezetekhez írott intelmek, tanácsok, dorgálások, a gyülekezeti élet s benne a hivek fegyelmezésének célját szolgálták. Később, az egyházi hierarchia lassankénti kifejlődésével, a kérdés a pápai bullák, brévék, a zsinati consiliumokban nyert részben s talál ma is megoldást. A középkor brutális fenytő eszközei, a hitnyomozó törvényszékek válogatott kínzó eszközeikkel, elevenen megégető máglyáikkal, a szégyenpadok, pellengérek, a ma is használatban levő fülbegyónás, fogadalmak, áldozások, kiszabott böjtölések, kötelező imádságok, búcsújárások, kiátkozások, indexezések s tudja a jó ég, hogy még mifélék, mind az egyházhivek fegyelmezéseinek célját szolgálják, jól vagy rosszul.

A reformációval a prot. egyházakban ezek a régi egyház szigorú fegyelmi eszközei is, részben mint a lelkiismereti szabadsággal össze nem egyeztethetők, részben mint elavultak és idejüket multak, töröltettek; bár a szigorú genfi tanács és annak Servéti ítéletei, a hitszabadságnak a dévai várba tömlöcözése, még a régi egyház brutális fegyelmezésére emlékeztetnek. Mindazonáltal a prot. egyházakban az egyházhivek fegyelmezése, lassanként, az egyes egyházak keretén belül az egyes hittételek, a néhol dogmákká csontosodott hitrendszerek elfogadására és tiszteletbentartására, az egyház,

mint tömegszerv belső, szerve működésének a fegyelmezésére és biztosítására korlátozódott csupán. Ezek mellett a hiveknek pld. az egyes szertartások kötelező igénybevétele, az úrvacsorának a konfirmálás előtt való fel nem vehetése, és azután is csak normális lelki egyensúllyal bíró hívő által való felvehetése, a törvényes házasságon kívül gyermeket szülők egyházkövetése, az egyházi hivatalokra csak tiszta erkölcsű, büntetlen előéletű egyháztagok választhatósága stb. mind olyan fegyelmi eszközök nálunk is, melyek közül némelyek ma is itt-ott gyakorlatban vannak, némelyek meg, mint a múlt emlékei, élnek, vagy írott malasztként papíron állanak, de végtelenül vérszegény módon szolgálják az egyházhivek belső, lelki erkölcsi, egyháztársadalmi életének fegyelmezését, a keresztyéni élet-ideál szempontjából. Talán itt a tizenkettedik órája, amikor a prot. egyházakban is, a minden irányban való fegyelmezés szükségességének tudatára ébredünk s unitárius anyaszentegházunk Szervezeti törvényében is „Az egyházhivek joga és kötelessége“ címen külön fejezetben precizirozzuk részletesen az egyházhivek jogait az egyházzal, mint a hivek — önkormányzati alapon — saját maguk alkotta kormányzó tömegszervvel szemben, és ugyanakkor kötelességeiket is, ama magasabb erkölcsi cél megvalósítása szempontjából, amelynek megvalósíthatása érdekében az egy hitet vallók közös egyházbba tömörültek.

Valamely elv törvénybefoglalásához külön törvényhozói, codifikáló ismeret, tudás, rátermettség és gyakorlat szükséges. Ilyen kívánalmak mellett meg sem kísérelhetem az egyházhivek fegyelmezésének elvét részletes törvénybe foglalni, ez az ilyenhez értő szakemberek kötelessége és feladata volna. Látom azonban e kérdésnek a magam elgondolásában is nagy konturjait, bizonyos határköveit, amelyeket bátorkodom lerakni egy csetleg ez irányban meginduló munka irányjelzőiül.

Az egyházhivek fegyelmezésének reformálásánál a kérdést nézetem szerint 3 nézőpontból, *a hit, az egyháztársadalom és egyházi közigazgatás* nézőpontjaiból kell szemlélnünk.

A hit, a hitfelfogás szempontjából, nekünk a hitszabadság hirdetőinek, látszólag nincsen is szükségünk lényegesebb fegyelmi eszközök használatára, hiszen velünk csak az élhet hitközösségben, akinek hitvilága, hitfelfogása a miénkkel azonos. Mihelyt közös hitvilágunk határvonalait átlépi, már nem a miénk, már nem fegyelmezhetjük s amennyiben maga sem tartván önmagát hozzánk tartozónak, a miénktől eltérő hitfelfogásában korlátoznunk nem szabad,

a korlátozásnak bármilyen formában való ténye nem volna keresztény és unitárius, mert „a hit Istennek ajándéka“, amit Dávid Ferenc szellemében vallunk!

Még magában az egyházban sem szabad, hogy a hívekkel szemben alkalmazandó fegyelmi eszközök használata, a hívek hitvilágában, a hitrendszer megcsontosodására, a lelki kényszerre, a lelkiismereti szabadság rovására történjék, de igenis és feltétlen szigorúsággal a történeti egyház keretén belül, a velünk hitközösségben élni akarók között fel-fellépő szabadosság, hitbeli nihilizmus és destructiv irányzatok túlcsapongásainak kiküszöbölését, megsemmisítését kell szolgálja. Ám mindezek mellett a jobb és nemesebb lelkek megújhodás utáni vágya, reformgondolatai, amelyek a haladó időhöz simulni óhajtanak, nyilatkozhatnak meg az egyház keretén belül is, de nem mint felelőtlen elemek mindent felborító forradalmi kiáltásai, hanem mint olyanok, amelyek az egyház egyetemes lelkének, felfogásának meggyőzésén, az új igazságok felé való elindításán keresztül keresik a diadalra juttatást. Mihelyt az új igazságok nem ez úton és nem ezeken keresztül keresik az érvényesülést, ellentétbe kerülnek az egyház egyetemes felfogásával s mint ilyenek, kívül kell essenek a történelmi egyház határvonalain, vagy önként, vagy megfelelő fegyelmi ítélet alapján. A hit világában az egyházhívek fegyelmezésének elvét ilyen értelemben kodifikálnám.

Az egyházhívek fegyelmezése már jóval nehezebb egyháztársadalmi téren, valláserkölcsei szempontból.

Egyháztársadalmi életünk fundamentuma az evangélium, melynek törvényei és parancsai betartására, Isten és embertársaink iránti s általában összes embervoltunkkal járó kötelességeink betöltésére, egyetlen fegyelmi eszköz ami kényszeríthet: az öntudatos, fegyelmezett, keresztényi lelkület. Erre pedig kényszeríteni nem lehet, de nevelni kell az embert.

Van azonban még emellett az egyháznak régen ecélra használt, de ma már más, különféle célokra átalakított, berozsdásodott fegyvere: a templomi szószék s benne a szónak hatalmas fenyegető ereje. Csakhogy e fegyvert, e fegyelmi eszközt, melyet régi időkben olyan jó eredménnyel használtak az örökkévaló Isten felkentjei, a templom- és szószéknélküli próféták és apostolok a hívek fegyelmezésére, az egyháztársadalomban a valláserkölcsei élet ébrentartására és intenzivebbé tétele céljából, ma már sok más egyéb cél szolgálatára átalakítva, — amelyben vegyeskereskedésként mindent

lehet kapni, csak ami odavaló volna, azt nem — nem lehet megfelelő eredménnyel használni, lévén megváltozott egyházpolitikánk is a számszerűség üzleti alapjára fektetve, amelynél nem az érték, a súly a fő, hanem a hívek minél nagyobb számbeli tömege. Ilyen elvek mellett a mindennapi élet szennyes forgatagában naponként fölmerülő gyarlóságok és erkölcsi megtévelyedések, őszinte, igaz, bátorszavú kiprédikálása, megintése, ilyen módon való megjavítása, kinek lehetséges ma? Nem csupán az emberi élet általános gyarlóságairól való nagy konturokbani megemlékezhetésre s azoknak a szószékről való ostromozhatására gondolok csupán, amelyet hát hiszen megtehetünk és teszünk is, amikor rendesen olyan bő köpenyegeket szabunk, melyet mindenki magára vehet és épen azért nem ölt magára senki, legfőnnebb kárörvendve neveti, hogy mellette ülő társáról hogy leri a ráképzelt bőre szabott köpeny s így végeredményében haszontalan munkát végeztünk a valláserkölcsei élet előbbvitele szempontjából; hanem azokra a gyülekezeti életben is naponként előforduló apróbbnak hitt erkölcsi hibákra és megtévelyedésekre gondolok, amelyek mellett behunytt szemekkel megyünk el, kezét fogunk vele mindennap, amely egyháztársadalmunkban a valláserkölcsei élet kemény köszikláját is kicsiny esőcsöppekként kivájják, de amelyekkel szemben a szószéknek nem lehet, nem szabad az igazság bátorszavú kimondását fegyelmi eszközül használni az egyház magasabb érdekéért, amely híveket akar minél nagyobb számban s nem pedig a lelki értéket azokban.

Mindaddig, míg az egyházakban az üzletszerű értékelés véget nem ér, rohamos dekadenciába jutott valláserkölcsei életünk alig kaphat új életre.

Vissza kell adni, a sok egyéb mellékes cél szolgálatának kiküszöbölésével, a szószéket eredeti hivatásának, a valláserkölcsei élet kizárólagos szolgálatának. Szülni, nevelni azokba bátorszavú keresztelöket, hivatásos egyengetöit az Úr útainak; szabadságot nekik az erkölcsi élet megtévelyedései bátorszavú, ám hangsúlyozom, Krisztusi szellemben való ostromozhatására, hogy legyen a templomi szószék egyháztársadalmunkban a vallás erkölcsi élet nélkülözhetetlen, hivatásának megfelelő fegyelmi eszköze, amelyen első sorban keresztény voltunkat éljük és irányítjuk, nem pedig gazdasági érdekeink, faji politikánk, vagy más egyéb, máshol munkálandó üzleti érdekünket szolgáljuk. „Az én házam imádságnak háza“.

És ennek kettős hasznát is látnám: egyfelől e fegyelmi eszközöket csak tiszta múlttal bíró, az erkölcsi élet tisztult magaslatai

felé törekvő „Keresztelők“ használhatnák, másfelől annak állandó használata, a Heródéseket, a Heródiásokat és Salomékat, fön és lent egyaránt, állandó félelemben tartanak. Hogy az előbb elmondottakban túl sok lehet a túlfűtött idealizmusból, avagy talán épen a bolondságból, itélják meg mások. A kettő különben is sokszor állott nehezen megkülönböztethetőleg egymás mellett. A világ sokszor tartotta bolondságnak a legszentebb ideált és megfordítva, ideálnak a bolondságot.

A vallásérkölcsi élet mélyítésére az egyháztársadalomban kodifikálándónak tartanám az alábbiakat is: Az egyházi szertartások saját egyházunk szolgálai által kiszolgáltatva, a keresztelésnél, házasságkötéseknél és halálesetekenél minden alkalommal igénybe veendők. A hívőknek ezirányu kötelességmulasztása fegyelmi vétség, mely a fegyelmi bíróságok által különbözö, de végsö fokon a gyülekezet előtt való nyilvános megdorgálással büntetendő.

A konfirmálás csak a 20. életév betöltésével, — vagy előbb férjhezmenetel szükségéből — végezhető, amikor a hivek nemcsak hitbeli, de egyházszervezeti, az „egyházhivek jogai és kötelességei“ ismeretéről is nyilvánosan, a gyülekezet előtt bizonyoságot kell tegyenek. Konfirmálás előtt az úrvacsora ki nem szolgálható s a konfirmálás kötelezettségének nem teljesítése fegyelmi vétség, mely végsö fokon az egyházból való kizárással büntetendő.

A mindkét nembeli ifjuságnak a vallásos oktatásban való részvétele 20 éves életkor betöltéséig (elemi iskola, egyesületek vagy középiskola), illetve férjhezmenetelökig vagy megházasodásukig kötelező. Az ifjak ezirányu kötelességmulasztásáért a szülő felelős, ki különbözö enyhébb foku fegyelmi ítéletek után, végsö fokon pénzbüntetéssel büntetendő.

Pipei egyházközségünknek néhány évvel ezelőtt kézenforgó indítványát, mint egy régi fegyelmi eszköz felújítását emlitem meg, hogy a törvényes házasságon kívül gyermeket szülök „eklézsia követésre“ köteleztetnek a régi módon, de különbözö fokokon. Első esetben lelkész, gondnok és kántor, ismétlődés esetén a K. tanács és végsö fokon az egész gyülekezet jelenlétében. A hajadon élet tisztaságának megörzésére szolgáló fegyelmi eszköznek ajánlható a fönti eljárás is. Nem bélyegezném meg azonban a vadházasság megbélyegző elnevezésével és nyilvántartásával a különben törvényes formák nélkül is kifogástalan családi életet élő szegényebb hiveinket akkor, — akiket ezen viszonyok törvényesítésében sokszor épen törvényes vagy gazdasági akadályok is gátolnak, akik

azonban e viszonyt törvényes formák kénytelen hiányában is becsületes családi életként élik és ismerik el, — amikor ugyanezen viszony, a magasabb körökben, a tehetősebb híveknél a házvezetőnői vagy gazdasszonyi elnevezés finomabb leple alá rejtőzködik észrevétlenül és megbélyegzés nélkül. Viszont szigorúan sújtánám már a gyermek jövődjének érdekében is mindenütt e viszonyt, amelyet a könnyelműség, minden egyéb akadály hiányában, az egyház többszöri megintése és megdorgálása ellenére sem törvényesít.

Az esperesi vizsgálószerk csak az egyházközség anyagi ügyei, a belső emberek valláserkölcsei kötelességeinek teljesítése felől kérdezze ki a híveket, hanem szerezzen alapos tájékozódást a hívek vall. erk., egyháztársadalmi élete felől is, mert a vizsgálószerk nemcsak a belső ember megvizsgálásáért száll ki, mint azt a gyülekezetek nagyrésze gondolja, hanem az egész gyülekezetért.

Hátra volna még, hogy az egyházi közigazgatás szempontjából szükséges fegyelmi szabályokról is szóljak. Ezeknek nagyrésze a közigazgatás munkáját végező tisztviselők és egyházi alkalmazottak számára nagyrésztben megállapítottak a szerv. és fegyelmi felelősségről szóló törvényeinkben. Ezek közé felveendőknék tartanám az alábbiakat is :

Egyházi vagy polgári bíróság által elítéltek 1—10 évig terjedő időn belől egyházi hivatalt nem vállalhatnak. Ettől eltérő esetekben az egyházi tisztviselővé való megválasztás elfogadása kötelező, el nem fogadása pénzbírsággal jár, a megtagadást nem indokolható esetekben (betegség).

Egyházi hivatalnokok, tisztviselők, tiszteletbeli állásokat betöltők, hivatalos esküjüket nyilvánosan a gyülekezetben teszik le a legkisebttől a legnagyobbig, kiki azelőtt a templomi gyülekezet előtt, ahol megválasztása történt, vagy ahol a választás végső fokon megerősítést nyert.

Egyházi tisztviselőknék egyh. főtan. és K. tanácsosoknak az illetékes gyűléseken való megjelenésük kötelező, aminek elmulasztása, igazolás nélkül, végső fokon az egyházi tisztségtől való megfosztással sújtandó.

Közterhek, közmunkák, egyházi adók és szolgáltatások, valamint más egyéb az egyetemes anyaszentegyház ügyében az önkormányzati alapon létesült legfőbb egyházi (főtanács) törvényhozói, vagy egyházközségi, közigazgatási (közgyűlés) testületben hozott törvények és rendeletek, tisztviselők törvényadta jogköréből folyó rendelkezések nem teljesítése, az azok ellen való lázítás és izgatás

fegyelmi vétség, melynek büntetése végső fokon az egyházból való kizárással is járhat.

Az egyházközség ingatlan birtokai csak nyilvános árverezésem adhatók ki, kötött időre, úgyszintén az előforduló építkezési munkálatok is, amelyeknek jóváhagyása esp. és f. ü. gondnoki jóváhagyást igényel az egyház érdekeinek megvédelmezése szempontjából.

Talán még sok minden megjegyezni való volna és lehetne az egyházhivek fegyelmezését illetőleg, a több szem többet lát elve alapján, hozza el mindenki a maga meglátását, leszűrt tapasztalását e nagy és fontos kérdés megoldásához.

E dolgozatocska pedig, ha egyéb célt nem is szolgálhat, annyira mindenesetre használható, hogy apróbb megállapításaiban megerősítse Szent-Iványi főgondnok urunknak a Ker. Magvető 1930 évi 1. számában, a szerkesztőhöz intézett levelében foglalt egyházi életünk sarkalatos hibáit illető ama nagyon találó megállapítását, hogy nálunk a törvényhozás mezején, — amelynek gyűjtőfogalma alá veszem minden, az egyéni tervezgetésen túl nem menő szubjektív elgondolást arra nézve, hogy mit, hogy kell vagy kellene csinálni, — tropikus bujasággal folyik a termelés. Ám mit ér a gazdag termés, ha nincs felvevő, értékesítő piaca, ha „bágyadt és elsorvadó a törvényvégrehajtás munkája!!“

Vajjon nem itt kellene-e kezdenünk a fegyelmezés és önfe-gyelmezés nagy munkáját?!

Taar Géza.

Az evangéliumok nőalakjai.

Irta: J. Haller, freudenstadti dékán. — Második kiadás.
(Folytatás.)

Ötödik csoport.

Betegségben szenvedő nők.

Egynek kivételével az eddigiekben kimerítettük azon nők számát, akiket névszerint sorolnak fel az evangéliumok. Ezek egyuttal azon nők, akiknek legtöbbje tartósabban Jézus közelségében élt, vagy pedig, mint anyja vagy követője, neki szolgálatot teljesített. Természetesen nem mintha Jézus is nem tett volna sokat javukra, egyszer lelkieken, máskor külső dolgaikban. Viszont, amit ezen nők tettek érte, nem volt egyéb a Jézus iránt érzett hálájuk megnyilatkozásánál az ő sokrendbeli jótetteiért. Ezenkívül azonban elég tekintélyes azon nők száma is, akik bár futólag Jézussal érintkezésbe kerültek, de akik mind érezték segítő erejét. Voltak: *betegségben szenvedő nők* (5. csoport), *halállal* (6. csoport) és *bűnnel terheltek* (7. csoport). Mindezek a szenvedő nők, akikről itt szó van, Jézus közbelépésére szabadulást nyertek, meggyógyultak, vigasztalás és élet lőn számukra.

Már találkoztunk olyan *beteg* asszonyokkal, akiknek megadtott az, hogy részesülhettek Jézus rendkívüli gyógyító eljárásában: Péter napa, Mária Magdaléna, Johanna és Zsuzsánna voltak ilyenek. Ezenkívül még három elbeszélésben értesülünk beteg nők meggyógyulásáról: a vérfolyásban szenvedő asszony, a meggörcbült asszony, a kananeai asszony és leánya történetében.

1. A *vérfolyásban* szenvedő asszony esetét a három első evangélium beszéli el (Mát. 9,20—22, Márk 5,25—34, Luk. 8,43—48). Nagyon beteg asszonyról van itt szó. Fájdalmai 12 év óta gyötrik; ennek következtében elszegényedett, semmiféle gyógykezelés nem segített rajta, sőt orvosi tudatlanság és kimélettenség súlyosbították helyzetét. Hallott már Jézus tetteiről s nagy megalázkodással közeledik most feléje, de azzal a szilárd hittel, hogy Jézus csodás ereje